

บัญญัติต่างๆเกี่ยวกับการประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์

[ไทย]

أحكام الحج والعمرة

[باللغة التايلاندية]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม บิน อับดุลลอฮ์ อัล-ตุไวญรีย์

محمد بن إبراهيم بن عبد الله التويجري

แปลโดย: อัศรอน นียมเดชา

ترجمة: عصران نثيوم ديشا

ตรวจทาน: อุษมาน อิดริส

مراجعة: عثمان إدريس

จากหนังสือ: มุคตะศ็อร อัล-ฟิคุฮ์ อัล-อิสลามียะฮ์

المصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการเผยแพร่และสอนอิสลาม อัล-รีอบวะฮ์ กรุงริยาด

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 – 2008

islamhouse.com

บัญญัติต่างๆเกี่ยวกับการประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์

ขั้นตอนการปฏิบัติในวันนะฮ์ร (วันอีด)

แนวทางที่ดีที่สุดสำหรับผู้ประกอบพิธีหัจญ์ คือ การเรียงลำดับขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติในวันอีด (วันที่ 10 ชุลหิจญะฮ์) ดังนี้

1. ขว้างเสหินญัมเราะฮ์ตุลอะเกาะบะฮ์ (หรือที่เรียก อัลญัมเราะฮ์ตุล กุบรอ คือด้านที่อยู่ใกล้มักกะฮ์มากที่สุด)

2. เชือดสัตว์ฮัจญ์

3. โคนหรือตัดผม

4. ฆะวาฟ

5. เดินสะแอ

เช่นนี้คือขั้นตอนปฏิบัติตามสุนนะฮ์ แต่ถ้าจะโยกย้าย ปฏิบัติข้อใดก่อนหลังก็กระทำได้ เช่น โคนผมก่อนการเชือด หรือฆะวาฟก่อนที่จะขว้างเสหินญัม เป็นต้น

ระยะเวลาของการเชือดสัตว์ฮัจญ์คือตั้งแต่วันอีดจนถึงตะวันตกดินในวันที่ 13

จากท่านอับดุลลอฮ์ บิน อัมรฺ บิน อัล-อาศ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมมา เล่าว่า :

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَفَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ بِمِنَى لِلنَّاسِ يَسْأَلُونَهُ فَبَجَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَمْ أَشْعُرْ فَحَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أَذْبَحَ؟، فَقَالَ: «اذْبَحْ وَلَا حَرَجَ» فَبَجَاءَ آخَرُ فَقَالَ لَمْ أَشْعُرْ فَتَحَرْتُ قَبْلَ أَنْ أَزِمِّي؟، قَالَ: «أَزِمِ وَلَا حَرَجَ» فَمَا سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ شَيْءٍ قَدَّمَ وَلَا أَخَّرَ إِلَّا قَالَ: «أَفْعَلْ وَلَا حَرَجَ»

ความว่า : ท่านนบี คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ยืนที่มินาครั้งหัจญ์วะดาฮ์เพื่อให้ผู้คนสอบถามท่าน มีชายคนหนึ่งเข้ามาหาท่านแล้วกล่าวขึ้นว่า ฉันลืมตัวไปโคนศีรษะก่อนที่จะเชือด (จะเป็นไรไหม?) ท่านตอบว่า "เชือดเถิดไม่เป็นไร" หลังจากนั้นก็มีอีกคนเข้ามาถามว่า ฉันลืมตัวไปเชือดก่อนที่จะขว้างเสหินญัม (จะเป็นไรไหม?) ท่านก็ตอบว่า "ขว้างไปเถิดไม่เป็นไร" ซึ่งไม่ว่าจะมีใครถามถึงการทำอะไรก่อนหลัง ท่านก็จะตอบแต่ว่า "ทำไปเถิดไม่เป็นไร" (บันทึกโดย อัล-บุคอรีฮ์ : 83 และมุสลิม : 1306)

หุก่มการเลื่อนเวลาขว้างเสหินญัม

มีสุนนะฮ์ให้ขว้างเสหินญัมในเวลาที่กำหนด

แต่อนุญาตให้ผู้ทำการเลี้ยงปศุสัตว์ ผู้ที่เจ็บป่วยไม่สบาย ผู้ที่มีเหตุจำเป็น หรือไม่สามารถเบียดเสียดกับผู้คน ให้เลื่อนเวลาการขว้างเสหินญัมไปเป็นวันที่ 13 ได้ และให้ขว้างตามลำดับสำหรับทุกๆวัน โดยขว้างสำหรับวันที่ 11 เริ่มจากเสาแรก ไปยังเสากลาง และสิ้นสุดที่เสาสุดท้าย หลังจากนั้นจึงเริ่มขว้างสำหรับวันที่ 12 ด้วยวิธีการ

เช่นเดียวกัน ซึ่งถ้าหากเลื่อนไปจนเลยวันที่ 13 โดยไม่มีความจำเป็นถือว่าเป็นบาป แต่ถ้าเลื่อนเพราะมีเหตุจำเป็นก็ไม่ถือว่าเป็นบาป และในทั้งสองกรณีไม่ต้องขว้างเสาดินอีกเนื่องจากได้ผ่านพ้นเวลาที่กำหนดไปแล้ว โดยพิธีกรรมของเขาถือว่าใช้ได้

อนุญาตให้ผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงปศุสัตว์ และผู้ที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่บรรดาผู้ประกอบพิธีหัจญ์ เช่น ตำรวจจราจร รักษาความปลอดภัย ดับเพลิง หรือแพทย์พยาบาล นอนค้างนอกเขตมินาในค้ำคีนมินาหากมีความจำเป็น โดยไม่ต้องจ่ายพิดยะฮุแต่อย่างใด

เขตตำบลมินา

ทิศตะวันออก – ตก ระหว่างทุ่งมุหัลสิรุ กับเสาดินอัล-อะเกาะบะฮุ

ทิศเหนือ – ใต้ ภูเขาสูง 2 ลูก

เขตมุชตะลีฟะฮุ

ทิศตะวันออก มะฟีฏ อัล-มะฮ์ชะมัยน์ตะวันตก

ทิศตะวันตก ทุ่งมุหัลสิรุ

ทิศเหนือ ภูเขาชะบิรุ

ทิศใต้ เทือกเขามัรรูคียาต

กำหนดเวลาการขว้างเสาดินในวันตฮริก

1. การขว้างเสาดินหลังจากวันอีดนั้น ทั้งหมดเริ่มหลังตะวันตกล้อย ผู้ใดขว้างก่อนตะวันตกล้อยจำเป็นที่เขาต้องขว้างใหม่อีกครั้งหลังตะวันตกล้อย ถ้าหากว่าเขาไม่ขว้างใหม่จนกระทั่งตะวันตกดินในวันที่ 13 ถือว่าเป็นบาป แต่ไม่ต้องขว้างอีกต่อไปแล้ว เนื่องจากกำหนดเวลาการขว้างได้ผ่านพ้นไปแล้ว โดยถือว่าพิธีกรรมของเขานั้นใช้ได้

2. วันตฮริกทั้งสามวันนั้นเมื่อพิจารณาถึงการขว้างเสาดินแล้วเปรียบเสมือนวันเดียวกัน เพราะฉะนั้นผู้ใดขว้างส่วนที่เป็นของอีกวันหนึ่งในอีกวันหนึ่งก็ถือว่าใช้ได้ และไม่ต้องจ่ายหรือปรับสิ่งใดทั้งสิ้น แต่ถือเป็นการละทิ้งสิ่งที่ประเสริฐกว่า

หุกุมการเลื่อนกำหนดการเฆาะวาฟอิฟาเฆาะฮุ

มีสุนนะฮุให้ทำการเฆาะวาฟชิยาเราะฮุในวันอีด แต่ก็สามารถเลื่อนไปเป็นช่วงวันตฮริกทั้งสามได้ เรื่อยไปจนถึงสิ้นเดือนซุลหิจญะฮุ และไม่อนุญาตให้เลื่อนไปจนเลยเดือนซุลหิจญะฮุไปนอกจากจะมีความจำเป็น เช่น ผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วยซึ่งไม่อาจจะทำการเฆาะวาฟด้วยการเดินเท้าหรือถูกแบกหามได้ หรือสตรีซึ่งมีเลือดหลังการคลอดบุตรก่อนที่จะทำการเฆาะวาฟ เป็นต้น

หุกุมหัจญ์ของผู้ที่มีอุปสรรคขวางกั้นทำให้ไม่สามารถเข้าสู่มุชตะลีฟะฮุได้

ผู้ใดที่เคลื่อนตัวออกจากอะเราะซะฮ์มุ่งหน้าสู่มุขตะละหิยะฮ์แต่มีอุปสรรค เช่น ในกรณีของการเบียดเสียดอัดแน่นของผู้คน ถ้าเกรงว่าจะไม่ทันละหมาดอิซฮาอ์ก็ให้ละหมาดระหว่างทาง ส่วนผู้ใดที่ไม่สามารถเข้าสู่มุขตะละหิยะฮ์ได้จนกระทั่งรุ่งสาง หรือเข้า ให้ยืนอยู่ ณ มุขตะละหิยะฮ์ครู่หนึ่ง จากนั้นจึงมุ่งหน้าไปยังทุ่งมินาโดยไม่ถือว่าเป็นบาปแต่อย่างใด และไม่ต้องเสียตัม พิธีหัจญ์ของเขาก็ถือว่าถูกต้อง

ผู้ใดขว้างก้อนหินทั้งหมดในคราเดียวกันนับว่าเป็นหนึ่งก้อน และจำเป็นต้องขว้างอีก 6 ก้อน โดยที่จำเป็นต้องทำคือขว้างให้ลงบ่อหิน โดยไม่จำเป็นต้องโดนโดนเสาหินที่มีไว้เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกเท่านั้น

หุก่มการขว้างในตอนกลางคืน

ที่ดีที่สุดของการขว้างเสาหินในวันตัดฮรีกทั้งสามคือช่วงเวลาตั้งแต่หลังตะวันตกล้อยในเวลากลางวัน แต่ถ้าหากมีอุปสรรคในเรื่องของการเบียดเสียดก็ให้ขว้างในช่วงเย็นได้ เนื่องจากท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กำหนดเวลาสำหรับเริ่มขว้าง แต่ไม่ได้กำหนดเวลาสิ้นสุด

จากท่านอิบนุอับบาส เราะฎิยัลลอฮุอันฮุมมา กล่าวว่า :

سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: رَمَيْتُ بَعْدَ مَا أَمْسَيْتُ فَقَالَ: «لَا حَرَجَ» قَالَ: «حَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أَنْحَرَ قَالَ: «لَا حَرَجَ»

ความว่า : มีคนถามท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ว่า ฉันขว้างเสาหินหลังจากที่ได้เข้าสู่เวลาเย็นแล้ว ท่านก็ตอบว่า “ไม่เป็นไร” เขากล่าวว่า ฉันโกนศีรษะก่อนที่จะเชือด ท่านตอบว่า “ไม่เป็นไร” (บันทึกโดย อัล-บุคอรี : 1723 และมุสลิม : 1306)

หุก่มการอาบน้ำของสตรีผู้มีประจำเดือน

ในกรณีที่สตรีมีรอบเดือนหรือมีเลือดหลังคลอดบุตรก่อนการอาบน้ำชียาเราะฮ์ นางไม่ต้องทำการอาบน้ำ แต่ให้รอจนกระทั่งเลือดหยุด และให้อยู่มังกะฮ์ต่อจนกระทั่งนางอาบน้ำยกะดัษและทำการอาบน้ำ ในกรณีที่นางไปพร้อมกับกลุ่มซึ่งไม่สามารถรอนางได้ และนางก็ไม่สามารถอยู่ต่อที่มังกะฮ์ได้ ก็ให้นางปกปิดอวัยวะด้วยผ้า (กันเปื้อนหรือผ้าอนามัย) ให้มิดชิดแล้วทำการอาบน้ำได้ เพราะถือว่านางเป็นผู้มีเหตุจำเป็น และอัลลอฮ์ตะอาลานั้นไม่ทรงใช้ในสิ่งที่เกินความสามารถของมนุษย์ และถือว่าพิธีหัจญ์ของนางนั้นใช้ได้ อินชาอัลลอฮ์

หุก่มการให้ผู้อื่นขว้างแทน

อนุญาตให้ผู้ที่ไม่มีความสามารถไม่ว่าจะเป็นสตรีหรือบุรุษหรือเด็ก วานให้ผู้อื่นขว้างแทนได้ โดยให้ผู้ขว้างแทนนั้นขว้างสำหรับตนเองก่อน แล้วจึงขว้างสำหรับผู้อื่นที่ได้ให้वानไว้

เมื่อสตรีเนียตครองอิหฺรอมเพื่อฮัจญ์แล้วปรากฏว่ามีรอบเดือนก่อนจะเริ่มทำการอาบน้ำ หากว่ารอบเดือนของนางหมดก่อนวันที่ 9 ก็ให้นางประกอบพิธีฮัจญ์ต่อไปแล้วเนียตครองอิหฺรอมหัจญ์และมุ่งหน้าสู่ อะเราะซะฮ์ แต่ถ้านางยังมีรอบเดือนอยู่จนถึงวันอะเราะซะฮ์ก็ให้นางรวมหัจญ์เข้าไปในฮัจญ์ด้วยการกล่าวว่า

لَبَّيْكَ حَجًّا وَعُمْرَةً

ลัทธิบัยกะ หัจญ์นั วะ อุมเราะฮ์ตัน

เช่นนี้ถือว่านางได้เปลี่ยนเป็นพิธีกรรมแบบกิรอน และให้นางทำการรุกฎเหมือนคนอื่นๆ เมื่อหมดรอบเดือนแล้วก็ให้อาบน้ำยกหะดัษ และทำการญะวาฟรอบกะอูบะฮ์

ผู้ที่ประกอบพิธีแบบอิฟรูดหรือกิรอนนั้น เมื่อถึงมักกะฮ์แล้ว ให้ทำการญะวาฟและเดินสะแอ โดยสุนัตให้เขาเปลี่ยนพิธีกรรมเป็นหัจญ์แบบตะมัดตุอ์ หรือถ้าจะเปลี่ยนเป็นแบบตะมัดตุอ์ก่อนการญะวาฟก็กระทำได้ แต่ผู้ที่ประกอบพิธีแบบอิฟรูดไม่ต้องเปลี่ยนเป็นแบบกิรอน เช่นเดียวกับผู้ที่ประกอบพิธีแบบกิรอนก็ไม่ต้องเปลี่ยนเป็นอิฟรูด แต่ตามสุนนะฮ์แล้วก็คือให้เปลี่ยนพิธีกรรมแบบอิฟรูดหรือกิรอนเป็นแบบตะมัดตุอ์ ถ้าหากว่าผู้ที่ทำแบบกิรอนนั้นไม่มีสัตว์ฮัจญ์

จำเป็นสำหรับผู้ประกอบพิธีหัจญ์หรืออุมเราะฮ์ที่จะต้องระมัดระวังคำพูดของตน ไม่ให้มีการโกหกมดเท็จ นินทาว่าร้าย ได้เถียงทะเลาะวิวาท และมารยาทที่ไม่สมควรต่างๆ และจำเป็นที่เขาต้องเลือกกลุ่มเพื่อนร่วมทางที่ดี และต้องใช้จ่ายเงินที่มาจากสิ่งที่เป็นที่อนุมัติ

หุกุมการเข้าไปข้างในกะอูบะฮ์

การเข้าไปข้างในกะอูบะฮ์ไม่ถือว่าเป็นวาญิบ หรือสุนัตที่กำชับให้กระทำแต่อย่างใด แต่ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี และผู้ใดมีโอกาสได้เข้าไปข้างในกะอูบะฮ์ก็สุนัตให้เขาละหมาด กล่าวตักบีร และซอดุอาอ์ เมื่อเขาผ่านประตูเข้าไปแล้วก็ให้เดินขึ้นไปข้างหน้าเล็กน้อยกระทั่งเหลือระยะห่างระหว่างเขากับผนังข้างหน้าราว 3 ศอก โดยให้ประตูอยู่ข้างหลังเขา แล้วจึงทำการละหมาด

หกสถานที่สำหรับการขอดุอาอ์ในพิธีหัจญ์

- บนเขาเศาะฟาและมัรวะฮ์ ในระหว่างการเดินสะแอ
- ณ ทุ่งอะเราะซะฟะฮ์
- ณ มุชตะลิละฟะฮ์
- หลังจากขว้างเสาหินแรก
- หลังจากขว้างเสาหินกลาง

ทั้ง 6 สถานที่ดังกล่าวนี้มีแบบอย่างจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมให้ทำการขอดุอาอ์

การเคลื่อนตัวของผู้ประกอบพิธีหัจญ์มีอยู่ 3 ครั้ง

1. จากทุ่งอะเราะซะฟะฮ์สู่มุชตะลิละฟะฮ์คืนก่อนวันอีดี
2. จากมุชตะลิละฟะฮ์สู่มินา
3. จากมินาสู่มักกะฮ์เพื่อทำการญะวาฟอิฟาญะฮ์

ลักษณะการค้ำแรม ณ สถานที่สำหรับประกอบพิธีหัจญ์

1. มินา มุขตะลิละฮุ และอะเราะอะฮะฮุถือเป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีหัจญ์ ไม่อนุญาตให้ผู้ใดครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์

ผู้ใดที่ไม่ค้ำแรม ณ มินา 2 หรือ 3 คืนช่วงวันตัจริกโดยไม่มีเหตุจำเป็นถือว่าเป็นบาป แต่พิธีกรรมของเขาถือว่าใช้ได้ ส่วนผู้ที่ไม่ค้ำแรมในเขตมินา ก็อนุญาตให้ค้ำแรมถัดจากต้นที่สุดท้ายที่อยู่ในเขตมินาได้ จะเป็นทางทิศใดก็ได้แม้ว่าจะอยู่นอกเขตมินาก็ตาม โดยไม่ถือว่าเป็นบาปและไม่ต้องจ่ายดัม และไม่ควรรค้ำแรมตามทางเท้าหรือถนนหนทางเพราะนอกจากจะเป็นอันตรายต่อตนเองแล้วยังสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นอีกด้วย

2. มินา มุขตะลิละฮุ และอะเราะอะฮะฮุเป็นสถานที่สำหรับประกอบอิบาตะฮัจญ์ เปรียบได้ดั่งมัสยิด จึงไม่อนุญาตให้ผู้ใดสร้างบ้านเรือนที่พักอาศัยเพื่อให้เช่า หรือยึดที่ดินส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเพื่อให้ผู้อื่นเช่า ผู้ใดกระทำเช่นนั้นถือว่าเขาได้กระทำความบาป ส่วนผู้เช่าถือว่าไม่เป็นบาป และจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องจัดระเบียบการเข้าพักของผู้คนในเขตสถานที่ประกอบพิธีหัจญ์ตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความสะดวกสบายของบรรดาผู้ประกอบพิธีหัจญ์

จากท่านอับดุลเราะหฺมาน บิน มุอาซ จากชายคนหนึ่งในบรรดาเศาะหาบะฮุ กล่าวว่า

خَطَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّاسَ بِمِنَى، وَنَزَّلَهُمْ مَنَازِلَهُمْ فَقَالَ: «لِيَنْزِلِ
الْمُهَاجِرُونَ هَاهُنَا» وَأَشَارَ إِلَى مَيْمَنَةِ الْقِبْلَةِ «وَالْأَنْصَارُ هَاهُنَا» وَأَشَارَ إِلَى مَيْسَرَةِ الْقِبْلَةِ «ثُمَّ
لِيَنْزِلِ النَّاسُ حَوْلَهُمْ»

ความว่า : ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้อ่านคฺฎบะฮุต่อหน้าผู้คน ณ มินา และได้แบ่งที่พักแรมของพวกเขา ท่านกล่าวว่า “บรรดาชาวมุฮาญีรีนให้พักแรมตรงนี้” แล้วท่านก็ชี้ไปทางด้านขวามือของกิบลัต “และบรรดาชาวอันศอรุให้พักแรมตรงนี้” แล้วท่านก็ชี้ไปทางซ้ายมือของกิบลัต “ส่วนคนอื่นๆให้พักแรมรอบๆพวกเขา” (บันทึกโดย อับูดาวูด : 1951 และอันนะซะอีย : 2996)

ในกรณีที่ผู้ประกอบพิธีหัจญ์เลื่อนการญะวาฟชิยาเราะฮุไปเป็นก่อนจะกลับ ก็ไม่จำเป็นต้องทำการญะวาฟอะดาอ์อีกหากเขาเนียตว่านั่นเป็นการญะวาฟชิยาเราะฮุ

ผู้ที่วาญิบต้องทำการญะวาฟอะดาอ์ หากว่าเขาออกเดินทางกลับก่อนที่จะทำการญะวาฟอะดาอ์จำเป็นที่เขาต้องกลับเข้าไปใหม่เพื่อทำการญะวาฟอะดาอ์ ถ้าหากเขาไม่กลับไป ถือว่าเป็นบาป แต่พิธีกรรมของเขาถือว่าใช้ได้